

COLOMBIA
2020
BIODIVERSITY

Биоразнообразие

Този Световен ден на околната среда ни учи как всички живи същества на планетата са свързани в мрежата на живота и как ние можем да действаме в името на природата (act #ForNature).

Храните, които приемаме, въздухът, който дишаме, водата, която пием, и климатът, който прави нашата планета обитаема – всички те идват от природата.

Сега е настъпило времето, в което природата ни изпраща съобщение, показвайки ни, че сме на прага на срив. Време е да се събудим и да си вземем бележка. Време е да преосмислим връзката си с природата. Време е да повишим глас и да кажем на света, че искаме действия сега. Този Световен ден на околната среда е Време за природа (Time for Nature).

Световният ден на околната среда е най-значимият ден за действия, насочени към опазване на околната среда. От 1974 г. се чества всяка година на 5 юни, ангажирайки правителствата, частния сектор, знаменитостите и гражданите да насочат своите усилия към сериозен екологичен проблем. През годините Световният ден на околната среда се е превърнал в глобална платформа за повишаване на осведомеността и предприемане на действия по неотложни екологични въпроси – от замърсяването на моретата и глобалното затопляне до устойчивото потребление и престъпленията срещу дивата природа. Световният ден на околната среда предлага глобална платформа за вдъхновяване на положителна промяна, като приема, че глобалната промяна изисква глобална общност. Този ден подтиква хората да мислят за начина, по който консумират; предприятията да разработват по-екологични модели; фермерите и производителите да произвеждат по устойчив начин; правителствата да пазят дивата природа; преподавателите да вдъхновяват учениците да живеят в хармония с планетата; младежта да стане яростен защитник на зелено бъдеще. Такава промяна изисква участието на всички нас. Милиони жители на планетата годишно се включват в екологични инициативи, помагайки да променим модела на нашите консуматорски навици, както и на националната и международната политика.

Тази година темата на Световния ден на околната среда е Биоразнообразието – своеобразен призив за действия, борба с ускоряващата се загуба на видове и разрушаването на природата.

Един милион растителни и животински видове са изложени на риск от изчезване, основно поради човешки дейности. През 2020 г. темата Биоразнообразие цели да се обърне спешно внимание на този екзистенциален въпрос. Последните събития – горските пожари в Бразилия, САЩ и Австралия, нападения на скакалци в Източна Африка, а сега и пандемията – показват взаимозависимостта на хората с природата, която ни изпраща съобщение. Световният ден на околната среда алармира за необходимостта от спешни действия за защита на биоразнообразието.

Биоразнообразието описва многообразието на живота на Земята. То обхваща 8-те милиона вида на планетата – от растения и животни до гъби и бактерии, екосистемите, които ги приютяват и генетичното разнообразие сред тях. Биоразнообразието може да се разглежда като сложна мрежа, в която всички части са взаимозависими. Когато един компонент бъде променен или премахнат, цялата система е засегната и това може да доведе до положителни или отрицателни последици.

Услугите на природата

Природата откликва на най-належащите нужди, с които се сблъскват хората днес. Тя ни осигурява кислород, пречиства водата, която пием, осигурява плодородна почва и произвежда разнообразието от храни, от които се нуждаем, за да останем здрави и устойчиви на болести. Също така дава възможност на медицинските изследователи да разберат човешката физиология и предлага вещества за разработването на лекарства. Природата е в основата на повечето индустрии и поминък. Тя дори помага за смекчаване на въздействието на климатичните изменения, като съхранява въглерод и регулира местните валежи. Животът на Земята не би бил възможен без услугите на природата.

Въздействието на човешката дейност

Човешките дейности са променили значително три четвърти от сушата и две трети от океанската площ. Само в периода от 2010 г. до 2015 г., 32 млн. хектара гора са изчезнали. През последните 150 години покривката от жив коралов риф е намаляла наполовина. Ледниците се топят с изумителни темпове, повишава се киселинността на океана, заплашвайки продуктивността му. Видовете от дивата природа изчезват десетки до стотици пъти по-бързо, отколкото през последните 10 милиона години, и в рамките на следващите 10 години един от всеки четири известни вида може да бъде заличен от планетата.

Ние сме на прага на масово изчезване и ако продължим по този път, загубата на биологично разнообразие ще има сериозни последици за човечеството, включително чрез колапса на хранителните и здравните системи.

Човешките нужди

С нарастващите си нужди хората изтласкват природата отвъд границите ѝ. През последните 50 години населението на планетата се е удвоило, световната икономика се е умножила почти четири пъти, а световната търговия се е увеличила около десет пъти. Ще са необходими 1,6 планети Земя, за да отговорят на изискванията, които хората отправят към природата всяка година.

Появата на COVID-19 подчертава факта, че когато унищожаваме биоразнообразието, ние унищожаваме системата, която поддържа човешкия живот. Като разстройваме деликатния природен баланс, ние създаваме условия за разпространение на патогени, включително коронавируси.

Ние сме напълно свързани с природата. Ако не се грижим за природата, не можем да се грижим за себе си.

Загуба на биоразнообразие и COVID-19

Появата на COVID-19 даде да се разбере, че когато унищожаваме биоразнообразието, ние унищожаваме животоподдържащи системи. Чрез нарушаването на деликатния баланс на природата – обезлесяване, посегателство върху дивата природа, засилено земеделие, намаляване на генетичното разнообразие в популациите на животните, причиняване на климатични промени и екстремни метеорологични събития – ние създадохме идеални условия за разпространение на вируси между животинската и човешката популация. Колкото по-богата на биоразнообразие е една екосистема, толкова по-трудно е един патоген да се разпространява бързо или да доминира. Докато загубата на биологично разнообразие предоставя възможност на патогените да преминават между животни и хора. Променихме системата, която естествено би ни защитила, и създадохме условия, които позволяват на определени патогени - включително коронавируса - да се разпространяват.

Днес се изчислява, че в световен мащаб около един милиард случаи на заболяване и милиони смъртни случаи настъпват всяка година от заболявания, причинени от коронавируси. Около 75 на сто от всички възникващи инфекциозни заболявания при хората са зоонотични, което означава, че те се предават на хората от животни. Природата ни изпраща съобщение.

Време е за Природата

COVID-19 ни дава възможност едновременно да преразгледаме отношенията си с природата и да възстановим свят, който е по-отговорен към околната среда. Справянето с появата на зоонотични заболявания изисква справяне с първопричината – преди всичко въздействието на човешките дейности. Докато глобалното население наближава 10 милиарда жители, ние трябва да разберем по-добре мрежата на живота и да оценим, че тя функционира като цялостна система. Време е да преосмислим връзката си с природата и да поставим природата в основата на нашето вземане на решения.

Конвенцията за биологичното разнообразие признава, че биологичното разнообразие е от решаващо значение за здравето на планетата. За тази цел Програмата за околна среда на ООН (UNEP) и нейните партньори помагат на държавите да разработят свои собствени национални стратегически планове за действие за биологичното разнообразие. Програмата за околна среда на ООН подкрепя важни платформи за знания за екосистемите и биоразнообразието, като Global Forest Watch, Global Peatlands Initiative и Interfaith Rainforest Initiative.

След решенията, взети от държавите-членки на ООН в Конвенцията за биологичното разнообразие, Програмата за околна среда на ООН със своите партньори започва Десетилетието на ООН за възстановяване на екосистемите (2021–2030 г.) – глобална инициатива за възстановяване на връзката между хората и природата. Програмата за околна среда на ООН работи със световните лидери за разработването на нова и амбициозна Глобална рамка за биологично разнообразие след 2020 г., за да се постигне Визия за живот в хармония с природата от 2050 г.

Животът в хармония с природата може да бъде постигнат, само ако преобърнем отрицателното въздействие от загубата на биологично разнообразие и се стремим към пълно изпълнение на Програмата за устойчиво развитие до 2030 г.

Честванията на Световния ден на околната среда ще помогнат да се изгради движеща сила, която да обедини световната общност в действия за положителна промяна.

<https://www.worldenvironmentday.global/about/biodiversity>

Какво може да направи всеки от нас

Всеки от нас има роля в прекратяването на загубата на биоразнообразие и запазване на природата в името на човешкото благополучие. Като хора трябва да преосмислим това, което купуваме и използваме, и да станем съзнателни потребители. Ако искаме да променим сегашния модел на унищожение „попечителството“ над природата, първо трябва да **НАУЧИМ** какво можем да направим: да **СПОДЕЛИМ** това знание с нашето семейство и приятели на

Световния ден на околната среда и да **ДЕЙСТВАМЕ** върху това, което трябва да променим.

Ето няколко идеи за източници, откъдето да НАУЧИШ как можеш да защитиш природата:

- Разбери какво правят местната власт и правителството за опазване на околната среда.
- Присъедини се към Училище за Земята и вземи участие в 30-те урока за околната среда, преподавани от някои от най-добрите „учители по природа“ в света (домакин на събитието е TED-Ed) – <https://www.ted.ed.com/EarthSchool>
- Научи как можеш да помогнеш в борбата с изменението на климата с кампанията на ООН „Действай сега“ – Act Now <https://www.un.org/en/actnow/>
- Научи за замърсяването с пластмаса и как то влияе на морските видове с кампанията за чисти морета на UNEP <https://www.cleanseas.org>
- Научи за застрашените видове, които са обект на трафик в незаконната търговия с диви животни <https://wildfor.life/the-campaign>
- Погледни в „Анатомия на действието“, която очертава действията, които хората могат да предприемат, за да намалят своя въглероден отпечатък <https://anatomyofaction.org>
- Регистрирай се в iNaturalist, онлайн общност на любителите на природата, където можеш да записваш твоите наблюдения върху растения и животни, да се срещаш с други съмишленици и да изследвате природния свят <https://www.inaturalist.org>
- Научи за несъответствията в емисиите на страните (emissions-gap)¹, които целят да се постигне лимитиране на глобалното повишаване на температурата до 1.5°C <https://www.unenvironment.org/interactive/emissions-gap-report/2019/>
- The Nature Conservancy е глобална организация с нестопанска цел, която създава свят, в който хората и природата могат да процъфтяват <https://www.nature.org/en-us/>
- Прочети тези доклади за използването на земя, правата върху земята и свързаното с тях въздействие върху околната среда

---

¹ The Emissions Gap Reports са годишни доклади с научно обосновани оценки на разликата между обещанията на страните за намаляване на емисиите на парникови газове и намаленията, които са действително необходими за постигане на глобално повишение на температурата под 2 ° C до края на този век.

- 1) http://catalogue.unccd.int/823_GLO_Full_Report_ENG.pdf
- 2) http://catalogue.unccd.int/825_Transformative_action_brochure%20GM.pdf
- 3) http://catalogue.unccd.int/1210_UNCCD_SPI_2019_Report_1.2.pdf

- Научи повече за Международната конвенция по растителна защита <http://www.fao.org/documents/card/en/c/ca6992en>, виж това ръководство за съвети <http://www.fao.org/publications/card/en/c/CA7186EN> как да комуникираш по темата и използвай този ресурс (<https://trello.com/b/IfpGW2om/ippc>) за социалните мрежи

- Разбери дали козметиката и продуктите ти съдържат вредни микрочастици (микропластмаса) чрез приложението <https://www.beatthemicrobead.org/download-the-beat-the-microbead-app-and-take-part-in-ocean-conservation/>

- Международният съюз за опазване на природата (IUCN) – #NatureforAll Discovery Zone <http://natureforall.global/discovery-zone> – предлага разнообразие от творчески инструменти - от видеоклипове и планове за уроци до комикси - за да ти помогне да научиш за природата.

Ето няколко идеи, как да СПОДЕЛИШ съобщение за Световния ден на околната среда:

- Насочи се към новините от UNEP в периода от 28 май до 5 юни и сподели в социалните мрежи със света, защо действията за природата са толкова критични. Бъди сигурен, че си ползвал хаштаг #ForNature и #WorldEnvironmentDay.
- Тагни хора/организации/компании и ги помоли да се присъединят към разговора.
- CITIES4FORESTS стартира „Предизвикателство за гората“ (THE FOREST CHALLENGE). Присъедини се към фотоконкурса и засади дърво <https://www.forestchallenge.com>
- Бъди точен в информацията, която споделяш, като се увериш, че използваш достоверни източници, за да противодействаш на дезинформацията.

Ето как да ДЕЙСТВАШ за природата:

- Промени начина си на хранене, като използваш по-природосъобразни храни; обърни особено внимание на източниците на протеини;
- Пътувай по-малко – ограничи пътуванията си, когато нещата се върнат към нормалното след Коронавирусната пандемия;

- Остави някои диви зелени пространства в градината си, където опрашителите и наземните насекоми могат да виреят;
- Избягвай да купуваш пластмаса за еднократна употреба. Пластмасовият отпадък, който се озовава в природата, често бива бъркан за храна от животните, както на сушата, така и в морето. За много видове това може да причини тежки наранявания и смърт;
- Рециклирай колкото можеш повече;
- Засади цветна градина на твоя балкон или я направи в задния си двор;
- Минимизирай употребата на химикали в домакинството – могат да имат токсичен ефект върху почвата и подземните води. Вместо това експериментирай с естествени продукти като оцет и обикновен стар сапун и вода;
- Създай компост в твоята градина или на перваза и отглеждай своя продукция;
- Проучи как да купуваш местно произведени продукти и храни.

Поддържай връзка

Тази година милиони хора ще празнуват дигитално, по целия свят. Регистрирай се [тук](#), за да бъдеш информиран.

Нека се обединим в името на природата!

<https://www.worldenvironmentday.global/about-world-environment-day>